

Nro 6 Kesäkuu 2015

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

KOIVISTON viesti

Tiijät sie?

Entisaikaa ei nii vaa vointkaa päättää esmerkiks, et miepäs käynkii huomenis vaik Rovaniemel, niiko nykysi o vaik turkulaisel mahdollista. Senko valitsoo vaa matkustava, lähteeks sitä lentäe, pussil, omal autollaa vai junal. Ruotsi valla aikan ol toisi - ei olt ees kun-nollissii teitä.

Ol tääl Suomeskii kaks viel nytkii hyväst tunnettuu tietä, Hämmee härkätie ja Kuninkaatie. Molemmat sai alkuun sillosest Itämaa pääkaupungist, Turust. Kuninkaaha pit tarvittaes voijja ajjaa mahdollisimma nopeest Viipurii, Karjala pääkaupunkii. Mut raskas matka kesti kauva hevoskyyvvil, päivätolkul. Sellasest tarpeest synty Ruotsi valtakunna itäsee ossaaki kestkievarlaitos 16-sat-taaluvu puolvälis.

Ruotsi sana gästgiveri tarkoitti tallo, mis matkustavaine saatto yöpyy ja saaha syyvväksee sekä hollikyyvvi seuraavaa kievarii. Sitä enne olliit pappilat majottanneet säätyläisväkkee nyt ainaskii. Kievarei pit olla suunnillee pari penikulma väleil. Kyytimiehii kutsuttii hollimiehiks. Kievari pitäjä ei tarvint toimittaa kuninkaa sotaväkkee hevosta eikä miestä. Kievari pitäjä ol enneaikaa usijast justii pappi taik nimismies. Kestikievarlaitos lopetetii 1930-luvul, millo tilal tulliiit majatalot ja matkustajakoit.

Sastamalas o sellane majapaikka ko Koivisto Kestikievar. Mut olha Koivistol, suur pitäjä ko ol, oikehii kestikievaireitakii. **Kui monta ja mis kylis niitä ol?** Jos sie sattusit muistamaa, taik muute tietämää, ni paapas Viesti toimituksee viestii, mitä sie oot mieltä täst asjast. Ja niiko lääkärsano, ni katsootaa sit. Tiijjä, vaik oisit itsekii joskus vanhempies kans jossai sellases majapaikas yöpyntki. Kirjota juttuheis taas sekkii, mist siu tietos o peräsi. Ja tietyst ois lystimpää, jos laittasit oma nimmeis al, vaik kylhä sitä saap yietyst nimimerkilkii kirjottaa,

Martti Piela

Voimaliitto, K. V. Hoppu ja Koivisto

Vaikka vuoden 1905 suurlakko toi helpotuksia, varsinkin aktivistipiireissä uskottiin, että sorto myöhemmin alkaisi uudelleen.

Niinpä pidettiin välttämättömänä kansan harjaannuttamista aseiden käyttöön. Tarkoitusta varten perustettiin isänmaallisen innostuksen vallassa tammikuussa 1906 urheiluseuraksi naamioitu koko maata käsittävä aseellinen vastarintajärjestö, Voimaliitto. Järjestön tarkoituksena oli muodostaa joka kuntaan osastoja, joissa ensi sijassa harjoitettaisiin sotilaallisia lajeja, lähinnä ammuntaa ja hiihtoa. Toimintaa varten laadittiin ja painettiin harjoitusohjesääntö. Historioitsija Osmo Jussila onkin todennut, että Voimaliitolla oli ”suojeluskunnan luonne”.

Liiton lopullisena tarkoituksena oli muodostaa maahamme sotilaallinen kansanarmeija, -Suomen sotaväkihän oli lakkautettu. Järjestö oli saanut käyttöönsä Aktiivisen vastustuspuolueen aikaisemmin SS John Graftonilla tuomia aseita ja osti samanlaisia sotilaskiväreitä itselleen Sveitsin armeijalta. Mainittakoon, että Akseli Gallen-Kallelakin oli toiminnassa mukana laatimalla suurisuuntaisia suunnitelmia kansan yleiseksi aseistamiseksi.

Voimaliittoa on pidetty myös Suomen itsenäistymiseen tähtäävänä järjestönä. Niilo Hersalo kirjoittaa suojeluskuntien historiassaan, että liitto oli ”itsenäisyystahdon ensimmäinen sanoista teoiksi kehitetty sotilaallinen ilmaus”. Olli Seitkari puolestaan katsoo Suomen Historian Käsikirjassa, että liiton tarkoitus oli aseistaa kansa mahdollista vapaustaistelua varten.

Liiton toiminta herätti viranomaisten huomiota ja Venäjän taholla vainuttiin kapinanvalmistelua. Venäläisissä lehdistäkin ilmestyi liitosta joitakin kirjoituksia. Kun Maalahdessa paljastui elokuussa ja Helsingissä syyskuussa järjestön aseätköt, senaatin oli pakko hajottaa liitto marraskuussa 1906. Näin 125 paikallisosaston ja 25000 jäsenen Voimaliiton toiminta-aika jäikin varsin lyhyeksi.

Ei tässä vielä kaikki. Kenraalikuvernööri Nikolai Gerard'in toimesta haastettiin 23 liiton johtohenkilöä Turun hovioikeuteen. Oikeuden tuomio oli vapauttava, jonka johdosta kenraalikuvernööri vaati jutun siirtämistä korkeim-

Liiton lopullisena tarkoituksena oli muodostaa maahamme sotilaallinen kansanarmeija, - Suomen sotaväkihän oli lakkautettu.

paan oikeusasteeseen. Se ei onnistunut, mutta asia ei unohtunut. Vuonna 1914 syytetyt saivat uudelleen haasteen, mutta alkaneen sodan johdosta asia jäi sikseen.

Toimintaa Karjalan kannaksella

Viipuriin oli perustettu 1906 Karjalan kansan mahti -niminen aktivistinen järjestö. Joidenkin tietojen mukaan se oli eräänlainen Punakaartien ja Voimaliiton välimuoto. Järjestössä harjoitettujen jyrkkien toimintamuotojen vuoksi sen maltilliset jäsenet erosivat, jonka jälkeen Viipurin läänin eri osiin perustettiin Voimaliittoon suoranaisesti kuuluvia osastoja. Viipurin osastoon kuului neljän koulun, suomalaisen klassillisen lyseon, reaalilyseon, yhteiskoulun ja ruotsalaisen lyseon komppaniat, yhteensä noin 120-150 koululaista. Suomalaisen klassillisen lyseon oppilaista muodostetun komppanian päällikkönä oli K. V. Hoppu. Jokaisella komppanialla oli omat Suomen aktiivisen vastustuspuolueen välityksellä saadut Mauserpistoolit, joilla ampu-maharjoituksia pidettiinkin koko talven ja kevään 1906.

Keväällä 1906 Viipurissa Voimaliiton harjoituspäällikkö, kapteeni Rudolf Wibergin johdolla pidetyssä kokouksessa, johon osallistui myös edellä mainittuja

Hannu Veijalainen

koulupoika-aktivisteja, muodostettiin Voimaliiton toimintaa varten erityinen piiritoimikunta. Toimikunnan sihteeriksi valittiin K. V. Hoppu, ja joka komppanian oli toimitettava hänelle kuukausittain toimintakertomus. Nämä Hoppu toimitti monistettuna pääpaikalle Helsinkiin.

Hopun toiminta Koivistolla

Kesäloman aikana Hoppu oli aktiivinen myös kotonaan Koivistolla, kuten Parmanen kirjassaan kertoo:

”Kesän tultua ne järjestöön kuuluvat oppilaat, joiden koti oli maaseudulla, ryhtyivät kukin kotipaikkakunnallaan aatettaan levittämään. Niinpä perustettiin uusia osastoja, mutta ei Voimaliiton, vaan voimisteluseurain nimellä. Niinpä Hoppu perusti Koiviston kirkonkylän ja Kotterlahden poikain keskuuteen voimisteluseuran. Voimisteluharjoituksia pidettiin nuorisoseuran talossa ja pihamaalla. Samoin harjoitettiin ammuntaa Hopun omistamalla Mauserpistoolilla. Vähitellen ja varovaisesti Hoppu

sai selitetyksi seuran jäsenille, missä tarkoituksessa oli toimintaan ryhdytty. Kun hän lisäksi puhui Suomen mahdollisesta itsenäisyydestä tavoittelun kohteena, lisäsi se innostusta.”

Opiskelija K. V. Hopun (myöhemmin filosofian maisteri, Koiviston satamajohtaja K. W. Hoppu) ja hänen ”suojeluskuntalaistensa” mielessä kajasteli Suomen itsenäisyys.

Itsenäisyys toteutuikin aikanaan ja yli kolmekymmentä vuotta Hopun suojeluskuntalaisten ”voimisteluharjoitusajasta” varsinaisten Koiviston suojeluskuntalaisten tehtävänä oli saavutetun itsenäisyyden varmistaminen.

Tietolähteet:

Eino I. Parmanen: Taistelujen kirja

Otavan Iso tietosanakirja

Mikko Lahtinen: Terrori ja poliittinen väkivalta Suomessa

Yrjö Karilas: Pikku Jättiläinen

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Tarinoita ja draaman kaarta

Tapasin elokuvakäsikirjoittajan, tai kyllä hän on dramatisoinut näytelmiäkin ja ollut mukana televisiotuotantojen käsikirjoitustyöryhmissä, mutta keskustelumme liittyi nimenomaan elokuvina kerrottuihin tarinoihin. Niissä on pääjuonen lisäksi monta pienempää tarinaa. Näitä toisiinsa liittymättömiä erilaisia tarinoita elokuvakäsikirjoittaja keräilee ja kokoaa yhteen sitten tukemaan itse filmin kerrontaa.

Kerroin hänelle, kuinka mielenkiintoisia tarinan pätkiä kuulen ja saan tässä Viestin toimittamisen tehtävässäni. Esimerkkinä näytin hänelle hiljattain saamani, Koivistolla tapahtuneeseen liittyvän viestin, jossa luki:

”...Luin myös meidän äidin kirjeen isälle vuonna -39. Siinä oli aika ”hauska” juttu. Eräs mies lähistöllä oli talossaan kun pommi osui siihen. Sänky, jossa hän oli nukkumassa, oli lentänyt. Patja oli puhelinelinlankojen päällä, talo täysin sirpaleina, mutta mies kömpi palasten keskeltä ehjänä. Sormeen oli vähän sattunut”.

Samoin hän sai tuon Meil ol ennen musta kana –kirjan, josta erityisesti juttelimme tositarinasta elävästä elämästä, tai kuten kirjassa oli *elävästä elämästä. Siin oli kaks kylänmiestä, olkoo hyö Paavo ja Mooses. Paavotalol tehtii viinaa ja Mooseskii läks hevoseen kansa naapurikylästä sitä ostamaa. (Nimet vaa on muutettu, ettei kelkää tulis paha mieli). Koko tarina ei täs oo mut loppujen lopuks Mooses tuns itseens huijatuks, oli mielestään saant liian vähä viinaa. Kiukuspäissää olis lähteny asjaa kostamaa, mut vaimo olkii kietoont hevose ohjat kärripyöräi, niin et matka jäi keske, kosto puoltiehe ko Mooseksen pääkii ehti selvii-mää.*

Niinpä. Tarinoita piisaa. Toivottavasti niitä hoksataan talteen laittaa ja edelleen eteenpäin kertoa. Ja jos joskus nuo edellä kuvatut tarinat päätyvät filmin käsikirjoitukseen, niin tiedätte kuka ne sinne vuosi.

Hartaast´

Oma koti

Koivistolaisilla ja muillakin karjalaisilla on netissä monta palstaa, joihin voimme laittaa kuvia ja muisteluita kodeistamme ja elämästämme siellä nykyisen rajan takana. Nyt jo pian poisnukkuneilla vanhemmillamme oli siellä rakain paikka maailmassa. Siellä oli oma koti ja pihapiiri, omat mustikat ja puolukat metsässä, omat possut ja lehmät ometassa, jollakin hevosiakin. Kuolemaansa asti se, Koiviston koti, oli se oma ja oikea. Siellä rakastuttiin, perustettiin perhe ja synnytettiin lapset. Siellä porkkanatkin kasvoivat paremmin kuin täällä savi-mokkuroiden keskellä.

Ihmetellä täytyy, millä voimalla taas rakennettiin olemattomilla varoilla ja käsipelillä tännekin ”vieraalle asuinsijalle” taas oma koti, jossa ei ollut ilmastointi- eikä homeongelmia. Raivattiin metsiä ja tehtiin peltoja, jotka nyt ovat jääneet monilta jälkeläisiltä paketteihin. Tuo karjalaisten heimo oli ihmeellinen kansaosa, se ei valittanut väsymystä, saati masennusta. Monet antoivat lapsillekin sellaiset eväät maailmaan, että uusia kohteja ja iloisia naamoja ilmestyi pitkin Suomen maata.

Nytkin on taas oman kodin ympärillä kasvun ja ihmettelemisen aika. Mitä enemmän laittaa ja touhuua kotinsa ympärillä sitä rakkaammaksi se tulee. Ikävä sinne johonkin ei enää ole niin akuutti. Perinnöksi jäi vanhemmiltamme yrittämisen halu ja katse eteenpäin. Jälkeläisten jälkeläisetkin vievät perintöä eteenpäin. Tutkitaan sukujamme ja niiden aikaansaannoksia ja tälle pohjalle luodaan uutta yrittämistä ja menestymistä. Karjalaiset eivät ole ”peukalo keskellä kämmentä”-kansaa.

Kotiseutulehdet ja kesäjuhlat ovat mainio tapa viedä perinnettä eteenpäin. Myös karjalaisen arvomaailman tuominen vahvasti tähän aikaan kannattaa. Ei milloinkaan pidä unohtaa sitä, että vanhempamme saivat voiman ja ilon ylhäältä, Jumalan luota. Heillä oli rukouksen ja uskon taito. Ja arjessa parasta oli koko perheen yhteen hiileen puhaltaminen, keskinäinen rakkaus ja huolenpito toisistamme. Eikä vain omasta perheestä vaan koko suvusta ja tarvittaessa naapureistakin, vaikka eivät olleetkaan kaikki karjalaisia.

Olisipa vieläkin totta tämä laulu: ”Tiedän paikan armahan, rauhallisen, ihana, joss on olo onnekas, elo tyyni suojakas. – Sepä koti kallis on, koti armas verraton. Eipä paikkaa olekaan kodin vertaa ollenkaan”. Ainakin jokaiselle lapselle ja kasvavalle nuorelle toivoisi samanlaisen kodin, kuin aikanaan itselläni oli.

Kesäterveisin Valma Luukka

Rakkaamme

Elsa
PACKLÉN

o.s. Lukkari

s. 2.10.1917 Koivisto
k. 26.4.2015 Helsinki

*Et jättänyt jälkeesi
tyhjää sijaa,
vaan rakkauden
täyttämän muiston.*

Syvästi kaivaten
Erkki

*Enkeli hiljaa vierelläs kulki,
käteesi tarttui, silmäsi sulki.
Kietoi syliinsä siivillään,
kuiskasi hiljaa - nyt lähdetään.*

Lämmöllä muistaen
Sisarusten lapset perheineen,
muut sukulaiset ja ystävät.

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Evakkoäideille oma muistomerkki

Evakkoäideille pystytettiin muistomerkki Karjalatalon edessä 5.6.2015. Muistomerkin on tehnyt taiteilija Juhani Honkanen.

Käytyjen sotien johdosta on pystytetty useita muistomerkkejä ja patsaita. Eräitä suurimpia sodan sankareita olivat evakkoäidit, jotka joutuivat käymään läpi monet raskaat kokemukset. Talvisodan syttyessä yli 400 000 ihmistä Karjalankannakselta ja Laatokan pohjoisosista joutui siirtymään kotiseuduiltaan muualle Suomeen.

Monelle perheelle lähtökäsky tuli viime hetkellä. Perheiden miehet ja isät olivat jo rintamalla. Äitien tehtäväksi jäi monissa paikoissa evakuoinnin toteuttaminen, miesten ollessa jo rintamalla. Osa lähtijöistä teki vielä toisenkin evakkomatkan jatkosodan aikana. Näistä koettelemuksista evakkoäidit selvisivät, vaikka vastaanotto ei ollut joka paikassa paras mahdollinen.

Karjalan Liiton vuonna 2012 käynnistämään evakkoäiti-muistomerkkihankkeeseen osallistuivat lukuisat yksityiset henkilöt, karjalaiset yhdistykset ja säätiöt. Myös valtiovalta tuki hanketta.

Tietoja taiteilijasta:

Juhani Honkanen, kuvataiteilija

Syntynyt 1947 Lahdessa, asuu Hollolassa.

Naimisissa, kolme lasta

Taideopintoja Lahden Taideyhdistyksen piirustuskoulussa.

Vapaa taiteilija vuodesta 1972

Patsaita:

Heikki Hasun monumentti, Anjalankoski 2003,

Sulo Nurmelan hiihtäjäpatsas, Hamina 2008,

Sotaorpojen muistomerkki, Lappeenranta 2012,

Kalevi Oikaraisen Susikalle, Kuusamon Ruka 2014.

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Velkase ään ei ettääl kanna

Loppukevään yhteiskunnallisessa keskustelussa esit-
täytyi vaihtoehtoinen tapa suhtautua epäkohtiin. Insi-
nöörieteissä analysoidaan ongelma, kehitetään vaih-
toehtoisia ratkaisuja, valitaan niistä parhaat ja puetaan
täytäntöönpano suunnitelmaksi.

Malli poikkeaa totutusta kaavasta, jossa epäkohdista
vain valitetaan ja sitten tehdään mitä sattuu. Byrokratiaa
on liikaa, ja niinpä tehdään lisää sääntöjä; asuminen on
kallista ja niinpä nostetaan kiinteistövero; kannustin-
loukku tekee työn vastaanottamisesta kannattamatonta
ja niinpä sitä edelleen syvennetään. Farssit kuuluvat te-
levisioon, eivät valtakunnan päätöksentekoon.

Nämä kaksi ajattelutapaa ovat esiintyneet filosofian
aamuhämärästä alkaen. Insinööriajattelussa keskeistä
on, että lopputulos toimii. Edettävä polku valitaan tä-
män perusteella. Vastapuoli taas keskittyy arvioimaan
erikseen jokaista yksittäistä askelta; ei niin väliä, vaikka
lopputulos veisikin suohon. Esimerkiksi Kreikan nyky-
hallitus suhtautuu siten maansa talouden tasapainotta-
miseen.

Aina kun jokin kiista lietsoo voimakkaita tunteita, taus-
talla saattaa olla kyse myös ihmisen periytyvästä käyt-
tymisestä. Vaikka ihmiset ovat muuten samanlaisia,
painottuvat yksittäiset käytöspiirteet yksilöllisesti. Siksi
ihminen ei käsitä, ”kuinka joku toinen voi ajatella tuolla
tavoin”, eikä tavallinen argumentointi pure vaan huu-
detaan toisen ohitse. Sama vaikeus ilmenee esimerkiksi
sukupuolineutraalista avioliitosta ja homoseksuaalisuu-
desta keskusteltaessa: vastapuoli on selittämättömän
syvästi väärässä.

Ihmismielen huonoihin hy-
viin piirteisiin kuuluu so-
peutuvaisuus. Keskitym-
me helposti lievittämään
epäkohtia mutta emme
viitsi pureutua niiden
syihin. Monet ongelmat
ovat vaikeutuneet viime
vuosikymmeninä. Esi-
merkiksi parisuhteiden
kesto on lyhentynyt ja
yksinhuoltajuus yleis-
tynyt liitännäisongel-
mineen; koululaisten
käytöksen ja keskitty-
miskyvyn heikkene-
minen ovat tuplanneet
henkilökunnan tarpeen
luokassa; työkyvyn me-
nettäminen psyykkisestä
syystä on moninkertais-
tunut. Tulokseksaampaa
olisi selvittää syyt kehi-
tykseen ja vaikuttaa nii-
hin.

Arkipyhät

*On huomenna jälleen koko torstai hela,
päivä, jolloin duunari saa pikkasen relaa.
Vaan eikös EeUu siihenkin seikkaan meinaa puuttuu
(mistä moni suomalainen varmaan suuttuu,
kun on euroja jouduttu syyttämään sinne sun tänne,
etelää auttamaan, itse velkaakin ottamaan sitä varte.
Ja kun Urpilainen puoltamme yritti vähän pitää,
niin hetikös Suomea äänkyröinnistä alettiin syyttää!)*
*Omat herratkin tahtovat työaikoja pidentää,
vaikka töitä ei tuhansille löytyn mistään.
Ja ketähän siitä sitten voisimme syyttää?
Kuka niitä työpaikkoja muille maille oikein siirtää?
Arkipyhätkin tahdotaan muistoihin siirtää,
niin kuin Urkin aikaan jo vuosikaupalla tehtiin,
kunnes vanhalle paikalleen helatorstaikin palautettiin.
Jos joku vapunpäivään vain puuttua uskaltaisi,
silloin varmaan Lallikin ylös haudastaan nousisi
ja kirveensä Köyliön järvestä esiin sukeltaisi,
Pyhää Hentriikkiä puoltamaan joukkonsa nostattaisi!*

Äitini muistolle

*On ehken montakin ystävää,
joita viereltäs olet saattanut menettää.
Heitä kaivaten muistelet useinkin...
Toki toisia saanut taas tilallekin,
mi kaipuuseen sinulle lohtua suo.
Unohduksen Aika lopulta mukanaan tuo.
Yksi menetys konsaan korvaamaton:
oman äidin. - Kaipaus äidin on
kuni meri - syvä ja rannaton.*

Martti Piela

**Suomen
Koivisto-Seura r.y.**
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseityenä
- järjestää kotiseututilaisuuksi
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liitty-
vää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jouni J. Särkijärvi
Kuurinniityntie 1, 02750 Espoo
puh. 040 516 4951
jouni.sarkijarvi@pp.inet.fi
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050 516 5651
tuula.koppinen@kolumbus.fi
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo.
puh. 0440 501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050 548 1601
Senioritoimikunta, Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019 664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Virpi Huhtanen, Espoo
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä
varalla Hannu Veijalainen, Lahti
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
varalla Airi Saarinen, Turku
Tuomo Kokkala, Kotka. 050 589 4443
varalla Jorma Jack, Kotka 0500 619 482
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
varalla Katariina Aaltonen, Espoo
puh. 050 4393 791

Riitta Nurmi, Porvoo. 041 455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo
Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044 522 8098
varalla Juha Ilmasti, Hamina
Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj.
Sirpa Taskinen, Helsinki 040 5811 642
Asiamies Pertti Hoikkala 040 583 5397
Linnankoskenkatu 15 C 10, 06100 Porvoo
koivisto-saatio@kolumbus.fi

67. Koivistojuhlat Paraisilla 25-26.7.2015

Tervetuloa

Sarlinin koulu, Koulukatu 16

Suku- ja kyläseurat, ja muut jotka tarvitsevat luokkahuoneen kokoustilaksi ja myyntipöytäva-
raukset: Hannu Seppinen puh.
0407031244 tai hannuseppinen@
gmail.com

**Muistojen-ilta risteilylle
vielä runsaasti lippuja jäljellä,
kannattaa kysellä vielä heinä-
kuussakin lippuja.**

Juhlien ohjelmassa kaikki
alkaa pikkuhiljaa olla jo kohdal-
laan josta tässä teille tietoa. Ma-
joitusmahdollisuuksiin on lisätty
Vierasvenesataman yhteystiedot ja
Muistojen illan risteily ms Lilyllä
lähtee myös Vierasvenesataman
laiturista Rantatie 1.

Sarlinin koululla muutamia
invaparkkipaikkoja eri sisään-

käynnin yhteydessä jos kuljet
esim. pyörätuolilla. Näistä pai-
koista voi kysellä järjestysmies Ee-
ro Silfveriltä puh. 040-7448135.
Vielä pikkuvinkkinä: Muistatte-
han varata käteistä rahaa pääsy-
lippuihin, ruokailuun ym. kun
meillä ei ole pankkikortilla mak-
samis- mahdollisuutta. Paraisilta
toki löytyy Otto-automaatteja

läheltä juhlapaikkaa mm Rantatie
20 ja Rantatie 8.

Täällä kaikki on lähellä. Tän-
ne on helppo tulla. Vaik meil on
monenlaista ohjelmaa, työ tulles-
sanne vast teette juhlasta juhlan
yhes mei kans !

Lauantaina: 25.7.

- klo 10. Suomen Koivisto-Seuran johtokunnan kokous
- klo 10. Koivisto-Säätiön hallintoneuvoston kokous
- klo 12. Lipunnosto ja avajaiset
- klo 12-14 Lasten karjalanpiirakoiden leivontaa
- klo 12.30 Näyttelyjen avajaiset ja palkintojen jako
- klo 12.30-15 Suku- ja kyläkokoukset
- klo 13-15.30 Piilenheittoa , mölkkyä ja frisbeegolfia ja palkintojenjako
- klo 13-15 Taidetoimikunnan järjestämä toimintapaja
- klo 14-16 Askarrellaan laivakortteja purjeet pullistaen
- klo 15-16 Huovutus- paperintekopaja
- klo 13-16 Sukututkimusklänikka jossa lapsilla ja nuorilla mahdollisuus saada
mukaansa selvitys omasta suvustaan. Juhlavieraat voivat
tarkistaa, kuinka läheistä sukua he ovat keskenään.
- klo 13-16 Evakkotupavierailut ja käynti kaivoksen näköalapaikalla
- klo 17-20 Muistojen ilta m/s Lilyllä Paraisten saaristossa, laiva lähtee
vierasvenesatamasta, Rantatie 1. Laivalla pääsee tarvittaessa
Turkuun risteilyn päätyttyä ilman lisäveloitusta.

Sunnuntaina 26.7

- klo 10 Jumalanpalvelus Paraisten kirkossa
- klo 11.30-13 Huovutus- ja paperipaja sekä laivakorttien teko jatkuvat
- klo 12-14 Suku- ja kyläkokoukset
- klo 14.00 Pääjuhla

Lähtekää tulemaa tänne Paraisil päi ja ottakaa kaik jälkipolvi mukkaa.
MYÖ TEITÄ JO ALETAA VARTTUU

Muistakaa mölkkykisa

Mielellään kolmen hengen joukkuein.

Joukkueet kootaan joko kylä-, suku- tai seurajoukkueina.

Ryhmässä tulee olla ainakin yksi naispuolinen henkilö.

Majoituspaikkoja juhlapaikan läheisyydessä

TUORLAN MAJATALO OY n.15 km juhlapaikalta
Huoneet ovat ns. soluasuntoja. Yhdessä solussa neljä 2-hengen
huonetta, 2 WC:tä ja suihku sekä keittiö.
Hinta 35€/hlö/yö, sisältää aamiaisen.
Varaukset: myynti@tuorlanmajatalo.fi tai 050-3039803

HOTELLI KIVITASKU n.12 km juhlapaikalta
Normaali hotellivarustus Kaarinan kaupungin keskustassa.
Hinta 79€/vrk/huone, sisältää aamiaisen, iltasaunan ja autopaikan.
Varaukset: kivitasku@avainhotellit.fi tai 02-2424920

HOTELLI KALKSTRAND juhlapaikan tuntumassa
Rantatie 1 02- 5116200

HOTELLI AIRISTO STRAND n.10 km juhla-
paikalta
Molemmat hotellit kuuluvat Strandbo Group:iin
Hinta 90€/vrk/huone, sisältää aamiaisen
Varaukset: www.strandbo.fi tai 0207332020
PARAISTEN VIERASVENESATAMA
Rantatie 1, 21600 Parainen
puh. 02 458 5945 tai 0400 826 352
marinaeskolin@pp.inet.fi
hinta 20 €/vrk

SOLLIDEN CAMPING
Aurinkoranta 7, 21600 Parainen
Leirintäalue juhlapaikan lähellä, joka tarjoaa eriko-
koisia ja -tasoisia mökkejä ja Caravaanaripaikkoja.
Lisätiedot www.solliden.fi.

KAPPELINRANTA OY N. 8 km juhlapaikalta
Majoituspalvelua on tarjolla:
– saunallisia kaksioita 60m2 joihin voi majoittua
5 henkilöä jokaiseen
– hinta on 110€/asunto/yö
– jos asunnossa yöpyy 1-2 henkilöä, 80€/asunto/yö
– hintoihin ei sisälly aamiaista, mutta asunnoissa on
täysin varustetut keittiöt
– liinavaatesetti 5€/henkilö, koivistolaisille ilmainen.
Varaukset merkillä "Koivistolaiset":
kappelinranta@gmail.com

Muutenkin on varauksia tehdessä hyvä kertoa koivis-
tolaisuudesta, niin sovitut hinnat pitävät. Majoitusti-
lat varataan tilausjärjestyksessä.

Koiviston Auton vaiheet ovat suomalaista historiaa – ja tulevaisuutta

Koiviston Auto Oy:n perustaja ja kehittäjä Toivo Tommola syntyi Karjalan kannaksella Koivistolla 8.8.1892.

Tommolan suvussa oli jo 1800-luvulla useita yrittäjiä. Tommolat olivat koivistolaiseen tapaan vahvasti mukana meriliikenteessä.

Toivo Tommola aloitti maanviljelijänä, mutta hän ei ollut räsätä ammatista ilmeisesti kovinkaan kiinnostunut. Liikemaailman haasteet ja jännittävyys kiehtoivat kotoisia peltoja enemmän.

Suurkaupunki Pietarin vilkas liikemaailma houkutteli Toivoa puoleensa. Hän vei Pietariin mm. voita ja halkoja Saimaan alueelta. Ennen vuoden 1917 lokakuun vallankumousta hän harjoitti myös rahanvaihtoa Pietarissa. Vallankumous lopetti menestyksekkäät liiketoimet Pietarissa.

Ensimmäinen linja Koivistolta Viipuriin

Vallankumouksen jälkeen Toivo Tommolan liiketoiminta siirtyi Koivistolle, jossa hän myi muun muassa satamassa olleisiin laivoihin vettä ja myöhemmin satamaa rakennettaessa suuria määriä kiviainesta rakennustarpeisiin.

Vuoden 1923 paikkeilla hän hankki T-mallin Fordin ja alkoi ajaa sillä taksia. Kokemukset taksiautoilijana ja ihmisten lisääntyneet tarpeet liikkuu ovat todennäköisesti olleet ne syyt, joiden vuoksi Toivo Tommola alkoi miettiä linja-autoyhtiön perustamista. Koiviston Auto Oy aloitti linjaliikenteen Koivistolta Viipuriin kahdella Hudson Limousine -henkilöautolla elokuussa 1928. Vuonna 1931 hankittiin kaksi

Ford-merkkistä linja-autoa.

Uusien autojen hankkiminen edellytti lisää pääomaa, sillä 1920-1930-luvun taitteessa yhtiön osakepääoma oli kulutettu. Tuossa vaiheessa yhtiön omistus siirtyi kokonaan sen enemmistöosakkaalle, Toivo Tommolalle. Vuosina 1935-1939 Koiviston Auto Oy valmisti myös kuorma-autojen ohjaamoja ja lavoja.

Sodat toivat Lahteen

Vuonna 1939 yhtiöllä oli yhdeksän linja-autoa. Talvisodan aikana kalusto kärsi suuria vaurioita. Yhtiö muutti Lahteen 1940 ja sotien välillä vuosina 1940-41 liikennöitiin Rovaniemi-Petsamo –välillä kolmella kuorma-autolla. Vielä 1942 muutettiin toiveikkaasti takaisin Koivistolle, mutta kesällä 1944 tapahtui lopullinen muutto Lahteen. Vuonna 1946 valmistui yhtiön autotalli ja toimistorakennus Lahteen. Vuonna 1956 yhtiön perustaja Toivo Tommola kuoli.

Kehittyvä perheyritys

Koiviston Auto Oy oli pieni yritys 1960-luvun lopulle saakka. Autoja oli vuonna 1966 vain kymmenen. Yhtiön johtajana isäänsä seuran-

*Vallankumous
lopetti
menestyksekkäät
liiketoimet
Pietarissa.*

nut Martti Tommola valitsi tuolloin Koiviston Auto Oy:n strategiseksi laajentumisen yritysostoin. Vuonna 1969 yhtiöllä olikin jo 32 linja-autoa ja vuoden 1977 lopussa linja-autoja oli 68. Vuonna 1977 perustettiin linja-autoja valmistava Kabus Oy. Samana vuonna valmistui myös ensimmäinen Kabus-merkinen linja-auto.

Koiviston Auto –konserni on jatkanut kasvuaan yritysostoin 1960-luvun lopulta alkaen. Konserni on edelleen täysin suomalainen perheyhtiö, jonka omistavat sen perustajan Toivo Tommolan lapsenlapset.

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Mie tiijjän

Niiko myö, kenel ikkää o karttunt nuorisoo (ja vähä vanhempaaki väkkee) enemmän, tiijjetää, myö, kutka ollaa eletty aikoi, millo kaikkee ei saantkaa ostaa mieli määri koha vaa rahhaa riitti, oikee hyväst muistetaa, ni on tääl Pohja perukoil olt aikoi, ko ostaakseis jotta siuli pit lompasast löytyy raha lisäks esmerkiks ellintarvikekortteiks sanottui papereit, mist leikattii irti pala (”kuponki”) jokahise ostoskerral jälkee, niiet seuraaval kerral et ennää saantkaa ostaa muutako uuve kupongi verra jottai tarvikka.

Sehä tarkotti sitäki, et vaa siu lompasais pullotti kovastkii, ni ei se kaik merkintää rahhaa vaa joskus paljo suuremmalt osalt lompasais pullotti niie kuponkikorttei vuoks. (No, melkeehä miul o nytkii kyl lompasasai enemmän paperii ja muovikorttei ko paperrahhaa; kolikkoiha lompas ei ennää voi kulettaa olleskaa! Niitä muoviläpyskoi

kerääntyy liiaki kans - kolme kaupa, kirjasto, Koivisto- ja Karjalaseura, Elohopeekerho ja mone monituisse muu seura jäsenkortit sem pankkikortti lisäks. Niil voisit vaik panna itseksi pasianssii jossai vuoroais jonottaessais.)

Mut asjaa! Viime kerra kysymyshä koski sitä määrää, minkä verra sotti aikan käytös ol niitä valtio ostokorttei.

Sivul 85 kertoo Tea Itkonen mei Patala-kirjas: ”Säännöstelyn aikana laadittiin kaikkiaan 162 erilaista ostokorttia, joista samanaikaisesti oli enimmillään käytössä 51. - - - Ammatti, ikä ja sukupuoli ratkaisivat, kuinka paljon mitäkin sai ostaa.” (Patala. Kotikylä Koivistolla. Porvoo 2012)

Korttei enne, korttei nyt. Ja niiko enneaikaa jonotettii kaupatiski ääres, ni nyt seissää sit kasajonos.

Martti Piela

Hei

Hieman oli Martin kysymys tällä kertaa tulkin varainen, mutta tulkitsin kysymyksen niin, että oli kyse siitä monenkolaisia kortteja oli käytössä.

Netistähän löytyi ainakin yksi vastaus kysymykseen, niitä oli 51. Netti kertoo seuraavaa:

”Pula pakotti säännöstelyyn

Sota-aikana oli puutetta niin peruselintarvikkeista kuin raaka-ainestakin ja siksi niiden ostoa piti rajoittaa. Syksyllä 1939 kahvi ja sokeri menivät kortille ja perässä tulivat maito, voi ja mm. rakennustarvikkeet. Ravintolassa syömiseenkin oli olemassa oma ostokorttinsa!

Kulutushyödykkeiden jaosta vastasi vuonna 1939 perustettu kansanhuoltoministeriö. Paikallisena elimenä toimi kunnissa kansanhuoltolautakunta. Ostokorteissa oli eri luokitusasteita, joiden ostopääte määrätty henkilöön iän ja ammatin mukaan. Raskasta työtä tekevät saivat isommat annokset.

Mustanpörssin kauppa alkoi rehottaa ja kaupunkilaiset matkustivat salaa maalle ostamaan virallisista kaupoista puuttuvia tavaroita. Käytössä oli kaikkiaan 51 erilaista ostokorttia. Pula-ajan rajoitukset jatkuivat pitkälle 1950-luvulle asti ja viimeiset kahvi- ja sokerikortit poistuivat vasta keväällä 1954.”

terveisin
Jiivee Kurki

Piirakkalapio 45 €
Koiviston logokaiverruksella

Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo
puh. 0440 501 806, virpi.huhtanen@kolumbus.fi

S/v Sverren tarina 7.4. – 10.11.1941 koivistolaisen Usko Ivaskan muistelemana

Hän toimi perämiehenä Sverren viimeisellä matkalla.

Osa 1

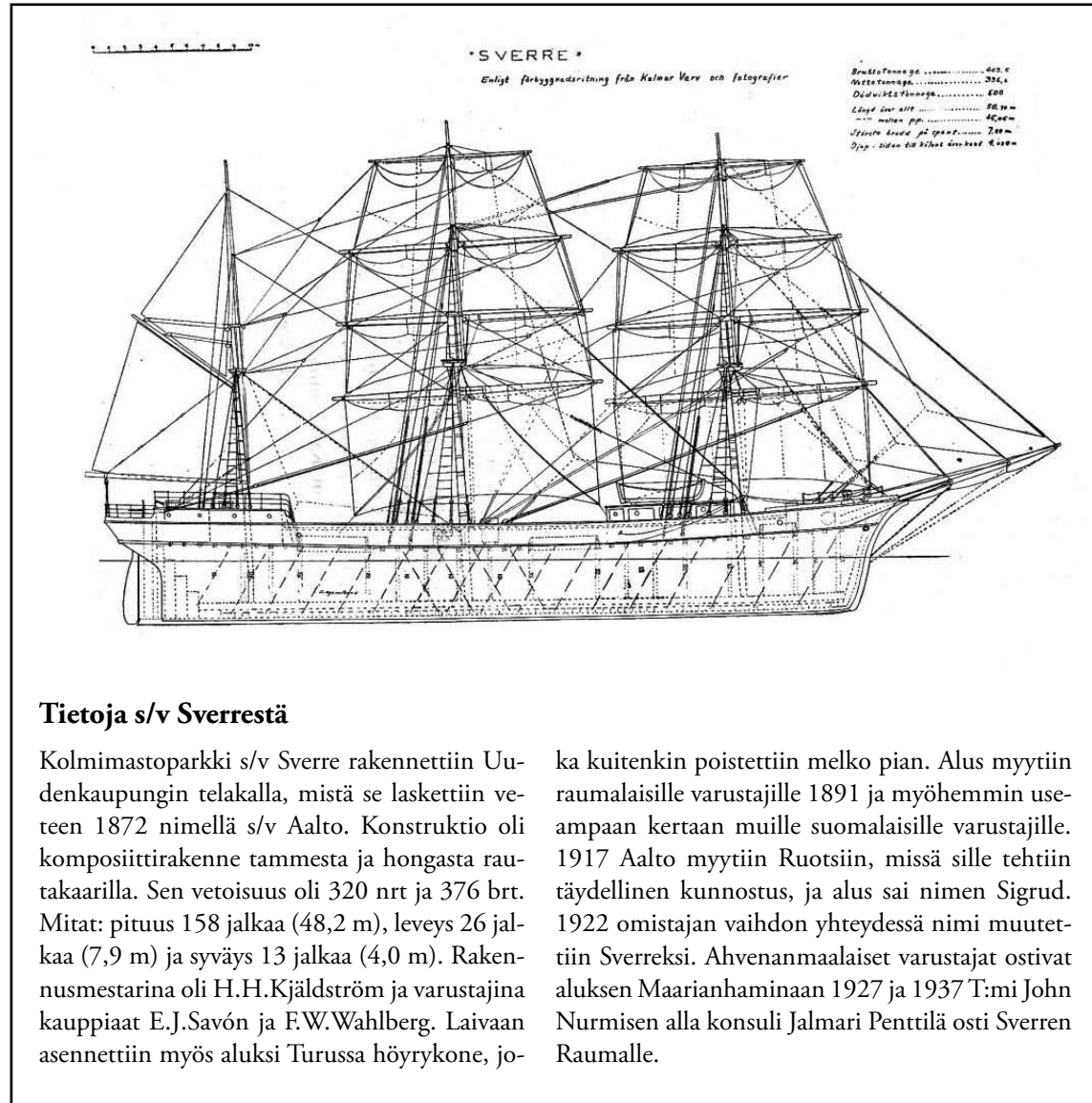
Vapauduttuani laivastosta aliluutnanttina 7.4 1941 asuin Turussa raitiotieväenunkuljettaja Ruohosen luona.

(RUK-kavereita, kaatui Suursaaressa 16.9.1945). Etsin hyrryä laivaan. Sitä oli silloin vaikea saada. Tapasin Vaito Kohon myös Turussa. Siihen aikaan värvättiin miehiä SS-joukkoihin Saksaan. Kävimme Hämeenkadun värväystoimistossakin, mutta emme olleet halukkaita lähtemään sinne. Meidän mieleemme paloi merelle. Eräänä päivänä huhtikuussa, käydessämme Paulinin varustamon konttorissa, ilmoitettiin s/s Modestan tulevan Liinahamariin lähiaikoina, ja siinä olevan matruusin ja puolimatruusin hyyrin. Aikaa kului, eikä asiasta tullut tarkempaa tietoa, ja kun minulle ei ollut luvassa perämiehen hyrryä, niin kyllästyin odottelemaan ja lähdin Raumalle. Kapteeni Armas Seppinen oli aikoinaan sanonut, että jos sinulla on laivan puutetta, niin tule hänen luokseen, kyllä se asia järjestyy.

Vaito Koho matkusti aikanaan Liinahamariin ja s/s Modestan kanssa Amerikoihin ja jäi sinne. Asuin Seppisillä, samoin siellä asui myös Vilho Seppinen, niin että meitä oli siellä ”tupa täynnä”. Iltaisin teetä juodessa ja nukkumaan mentäessä tulikin huomamaan, etteivät Liisa ja Sirkka olleetkaan enää pikku-tyttöjä, vaan olivat kehittyneet nuoriksi ja temperamenttisiksi neidoiksi.

Kapteeni Seppinen oli silloin pahassa ryyppykierteessä. Me Vilhon kanssa jouduimme häntä useasti ”hoivaamaan”, haimme joskus Seurahuoneelta kotiin. Vilho kävi joskus aamulla hakemassa kaupasta päänpärannusta, niin että kapteeni pystyi lähtemään konttoriin. Sitten eräänä päivänä tapasin Seppisillä koivistolaisen Teodor Kokkalan, joka kertoi saaneensa päällikkyyden John Nurmisen (konsuli Penttilä) omistamaan s/v Sverreen. Hän pyysi minua mukaan perämieheksi, kun olin ollut ennenkin raakalaivoissa. Ja niin tuli nahka myydyksi Sverreen.

Kapteeni Kokkala kokosi miehistön, joka mönsträttiin 10.5.1941 Rauman merimieshuoneella J. Putan toimiessa katselmusmiehenä: päällikkö Teodor Kokkala (Koivistolta), I perämies Usko Ivaska (Koivistolta), II perämies Paavo Syväne, konsti Huvitus, timperi Valtasaari, kok-

Tietoja s/v Sverrestä

Kolmimastoparkki s/v Sverre rakennettiin Uudenkaupungin telakalla, mistä se laskettiin veteen 1872 nimellä s/v Aalto. Konstruktio oli komposiittirakenne tammesta ja hongasta rautakaarilla. Sen vetoisuus oli 320 nrt ja 376 brt. Mitat: pituus 158 jalkaa (48,2 m), leveys 26 jalkaa (7,9 m) ja syväys 13 jalkaa (4,0 m). Rakennusmestarina oli H.H.Kjälström ja varustajina kauppiat E.J.Savón ja F.W.Wahlberg. Laivaan asennettiin myös aluksi Turussa höyrykone, jo-

ka kuitenkin poistettiin melko pian. Alus myytiin raumalaisille varustajille 1891 ja myöhemmin useampaan kertaan muille suomalaisille varustajille. 1917 Aalto myytiin Ruotsiin, missä sille tehtiin täydellinen kunnostus, ja alus sai nimen Sigrud. 1922 omistajan vaihdon yhteydessä nimi muutettiin Sverreksi. Ahvenanmaalaiset varustajat ostivat aluksen Maarianhaminaan 1927 ja 1937 T:mi John Nurmisen alla konsuli Jalmari Penttilä osti Sverren Raumalle.

ki Lahja Kokkala (Koivistolta, kapteenin sisko), matruusi Hannes Karenius, puolimatruusi Eero Kokkala (Koivistolta, kapteenin poika) ja kolme muuta miestä, joiden nimet olen jo unohtanut. Väestö matkusti matkustajalaivala Tukholmaan ja sieltä rautateitse Gråsten Tanskaan, joka on pikkukaupunki Etelä-Jyllannissa lähellä Saksan rajaa Fleusburgin puhdin rannalla. Sverre oli jätetty sinne talvehtimaan syksyllä 1939. Laiva oli mennyt sataman matalassa ja lämpimässä vedessä, joten sen pohja oli täynnä näkinkienkiä, kotoiloita ja limaa. Teimme pitkävaraisen kolan, jolla laivaveneestä käsin raappasimme pohjaa puhtaaksi jotenkuten onnistuen, vaikka emme köliin asti ulottuneetkaan. Samalla teimme juoksevan takilan ja nostimme seilit raakapuille. Seilit olivat vanhat ja heikot, mutta olivat hyvin ”paikatut”, ja aina oli koko vaati uusittu. 22.5. lähdimme sitten kalastusmoottorin avustamana ulos vuonosta suoraan tyhjänä Raumalle. Gråstenissa ollessamme kävin lähistöllä olleessa kruununprinssin kesälinnassa katselussa ja tapasin sen puistossa myös kuninkaallisen perheen.

Ylösmatka Raumalle meni

S/v Sverre Turssa, vielä ahvenanmaalaisessa omistuksessa.

jotenkin hitaasti, eikä siitä ole jäänyt mitään erityistä mieleeni. Raumalla laiva nostettiin Rauma-Repolan vanhalle slipille vaunujen päälle. Pohja puhdistettiin, tilkittiin ja ruoritapit tarkastettiin ja koko pohja maalattiin punaisella myrkyvärillä. Raumalla lastattiin Suojan laiturissa (nykyisen merikoulun alapuolella oleva laitur) parruja Tanskan Odenseen. Hi-

naaja avusti laivan ulos satamasta Valkeakarin väylälle kesäkuun puolivälissä.

Merellä oltaessa kuulumme radiosta, että sota oli jälleen syttynyt Suomen ja Venäjän välillä. Ilmat olivat kauniit, heikko eteläinen tuuli oli vallitsevana, joten matkateko eteni hitaasti. Olimme tulleet Ahvenanmereltä Pohjoiselle Itämerelle ja sodan alkamisen jälkeen emme olleet moneen päivään nähneet yhtään laivaa ja lokkejakin vain jokusen. Eräänä päivänä peräkannella ollessamme kapteeni kertoi tutkineensa Raamattua, Johanneksen evankeliumia, jossa sanottiin, että tulee vielä se päivä, kun kaikki meret tyhjenevät laivoista ja laivurit ja merimiehet seisovat rannoilla. ”Kai se nyt sitten on tullut se aika, kun ei yhtään savua tai purjetta ole näkynyt”.

Isän kertomuksen mukaan kirjoittanut
Ari Ivaska
Usko Ivaskan poika

Sodan alkamisen jälkeen emme olleet moneen päivään nähneet yhtään laivaa ja lokkejakin vain jokusen.

Matka oli edennyt Gotlannin ja Öölannin välistä Öölannin eteläpään korkeudelle, kun havaitsin useampia reimareita, joita ei ollut merkittynä merikorttiin. Varmuuden vuoksi muutin kurssia, niin että ne jäivät maan puolelle (styrpuuriin). Pian tämän jälkeen tuuli tyyntyi kokonaan. Siinä tyvenessä lilluessamme ilmestyi etelästä ruotsalainen hävittäjäalus noin 3 mailin päähän meistä. Ne morsasivat valonheittimen kanssa, mutta emme saaneet selvää heidän tekstistään, ja kun meillä oli vain patterilamppu, emme voineet vastata kirkkaalla päivällä. Vähän ajan kuluttua hävittäjäalukselta laskettiin moottorivene veteen ja siinä tuli kontrollipartio laivallemme. Partion päällikkö tiedusteli, että emmekö tiedä missä olemme. Vastasin, että kyllä tiedämme, meillä on juuri puolenpäivän paikka merkitty merikortille. Sen todettuaan hän sanoi, että olette juuri keskellä miinakenttää. Sodan alettua olivat ruotsalaiset laskeneet tähän paikkaan miinakentän. Siitä on tiedotettu ja se on merkitty reimarein. Meiltä kysyttiin, että onko laivassa radiovastanotin ja tiedättekö, että sota on jälleen alkanut. Vastasin kyllä ja näytin salongin päällä olevaa vanerilaatikkoa. Ruotsalaispäällikkö otti hatun päästään ja sanoi ”Herre Gud” ja toivotti hyvää matkaa suomalaisille merimiehille ja poistui laivasta.

Tt MATKAT OY

Tilausajot ja Ryhmämatkat
18-50 paikkaisilla autoilla

Tt MATKAT OY

Tapani Teikari
Pornainen
+358(0)408291824
tapani.teikari@ttmatkat.fi
www.ttmatkat.com

Kirjotuksi” ja kuulumissii”

Veljeä muistellen

Viljo Piela 1928 - 2015

(Porvoossa muistotilaisuudessa 27.3.15 pidettyä puhetta mukaellen)

Äitimme Impi Piela kertoo muisteloissaan Koivistolta näin:

On kesäkuinen sunnuntaipäivä. Suuri joukko iloisia ihmisiä on kerääntynyt salmen rannalle. Hetken aikaa heitä ikkunasta katseltuani riennän minäkin rantaan heidän joukkoonsa. Poikani on uinut uloimmalle rannan kivele. “Kuka o miu lapsei noi kauas vient?!” huudan “Tuokaa hänet pois sieltä ja äkkijää!” MOLSKIS1 Poika hypää pois kivelä näkymättömiin. Säikähdän. Hetkeen en saa sanaa suustani. Pian kuitenkin poika kohooa pinnalle ja uida porskuttaa rantaan päin. En ole uskoa silmiäni. Pojanvekara on oppinut uimaan täysin tietämättäni.

Sellainen oli Vili jo pienestä pitäen. Ei halunnut äidinkään tietävän, että oli oppinut uimaan omin avuin. Ei hän halunnut tehdä itsestään mitään numeroa.

Jo 13-vuotiaana Vili oli töissä laivapoikana jonkun sukulaisemme laivalla. Rahtasivat rimoja ja muuta puutavaraa. Kerran eräänä pimeänä myrskyisenä iltana vesi kasteli kannella olleet rimapi-not, jotka siirtyivät toista reunaa enemmän kuormittamaan. Laiva kallistui uhkaavasti, ja sekä lasti että miehistö - kapteeni ja laivapoika - olivat suistua yli reelingin. Kovasti taistellen he saivat kuitenkin osan lastista siirrettyä niin, että välttyivät hyiseltä kuolemalta - eihän sieltä aavalta salmen selältä olisi kukaan joutunut ajoissa heitä pelastamaan.

Talvisodan aikana, kun asuimme Elimäen Isossa pappilassa pienessä sivurakennuksessa, Vili kävi Kuusankoskella ammatikoulua. Hän ajoi polkupyörällä joka viikonloppu koululta kotiin ja taas takaisin kouluun. Matkaa yhteen suuntaan oli n. 26 km.

Jatkosodan perääntymisvaiheen alettua, kun Vili oli 16-vuotias ja kävi koulua ja asui Viipurissa, myös taloa, jossa hän asui, pommitettiin. Hän joutui kiireesti pakenemaan ja pääsi junalla Kouvolaan asti. Matkalla hän näki kauempaa Simolan pommituksenkin. Kouvolaakin saapuivat neuvostokoneet pommittamaan. Vili juoksi kaupungin pääkatua henkensä edestä pommeja pakoon. Kun pommikoneet olivat pudottaneet lastinsa ja suomalaisten puolustusasemat olivat karkotaneet kaupungin yltä, Vili palasi kiireesti takaisin asemalle. Hän oli jostain saanut kuulla, että koivistolaisväkeä oli lähetetty Perniöön.

Niinpä hankin lähti junalla perässä. Helsingissä hänellä oli kyllä vaikeuksia jatkovuoron kanssa, mutta lopulta hän kuitenkin pääsi Perniöön ja edelleen Särkisaloon Hakkalan koululle, missä tuolloin vielä olimme yhteismajoituksessa.

Vili oli sittemmin Perniössä konepajalla töissä. Muistan, kuinka hän viikonloppuisin tuli käymään kotona Hakkalassa. Me inkkarit ja tarzanit olimme usein leikkimässä suurella hiekkakuopalla, jonka vieritse Perniö - Förbyn -tieltä erkaneva kaupparantaan johtava sivutie kulki koulun ohitse. Kun Vili saapui linjurilta kävelen, me pojat riensimme kaikki tienposkeen, jolloin Vili kysyi jokaiselta: Mitä Hannusto, mitä Marttisto, mitä Akkosto, mitä Voittosto...?

Porvoossa kotitalomme viniltä löysin kerran oikean, toimivan kuudestilaukeavan Ameriikan tussarin, tosin pienemmän puoleisen. Sen oli Vili sorvannut työpaikallaan Perniössä. En tiedä, mihin se pyssy sieltä ullakolta lopulta katosi.

Me olimme vaimoni kanssa muuttaneet Porvoosta ja asuimme pitempään Jyväskylässä, paitsi opintojeni aikoihin kesällä Kaupunginhaassa naapurin yläkerrassa vuokralla. Usein pelasimme Vilin kanssa hänen luonaan shakkia. Ja kun tulimme koko perhe poika mukanaamme appelaan Kerkkoonseen esimerkiksi jouluna, tuli Vili monesti hakemaan minut kotiinsa pelaamaan shakkia. Vili oli saanut harjoitella naapurin kanssa, ja hänestä oli tullut melkein lyömätön tuossa matemaattista älyä ja muistia vaativassa pelissä. Vaikka kuinka vihjasin vanhemmalle veljelleni, että voisi joskus välistä antaa minunkin voittaa, niin turhaan. Joten, kun joskus sattumoisin minäkin onnistuin voittamaan, voitto maistui tosi makealta.

Vili jättäytyi pois siihenastisesta työpaikastaan Puristustuotteelta ja rupesi itse tehtailijaksi. Hän osti pienen muovipäällysteistä sähköjohtoa suoltavan koneen rakentamansa kotitalon kellariin. Sitten tuotanto alkoi ilmeisesti olla hänelle liian pientä, joten hän perusti kaverinsa kanssa kaapelijohdintehtaan nimellä KAJOTE oy. Kun tuotantoa täytyi laajentaa, oli hankittava suuremmat tilat ja isompi kone. Kuulin, kuinka Vili puhui puhelimesta bisnestä jon-

Martti Piela

Vili seurasi lehdistä, radiosta ja televisiosta yhteiskunnallisia tapahtumia niin kotona kuin maailmallakin.

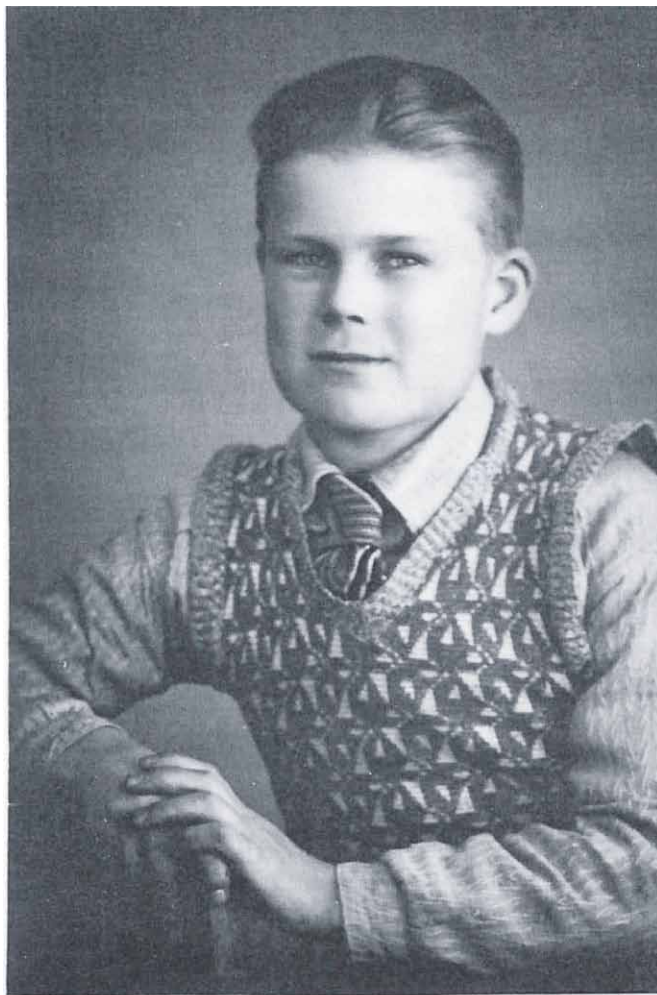
kun italianon kanssa englannin kielellä. Italiano varmasti puhui vielä huonommin englantia kuin Vili-veljemme, mutta siitä huolimatta konekauppa saatiin sovituksi, koskapa kaverit kävivät myöhemmin hakemassa Helsingin satamasta uuden komean koneen, joka alkoi suoltaa johtoa entistä vauhdikkaammin.

Vilillä oli jo aikaisemminkin oma auto: pieni Renault 4 CV, jossa moottori oli takana. Kerran, 50-luvun lopulla palatessamme Vilin kyydillä tädin hautajaisista, jouduimme kolmesti perätysten kiperään tilanteeseen liukkaalla kelillä Renun kierähtäessä pyöriensä varassa ympäri juuri ennen linjuria ja rekkoja jyrkkien mäkien notkoissa. Ensimmäisellä kerralla äiti oli saada sydänhalvauksen, viimeisellä kerralla hän sanoi enää vain ”Ohoh!”

Jo Renulla, mutta vielä useammin Škodalla ajelimme Vilin kanssa pitkin Uuttamaata, kun Vili kauppasi vakuutuksia lähinnä kaiketi karjalaisille. Muistaakseni hänellä oli jo tuolloin autossa mukana suuri Nokian painava matkapuhelin.

Vili ei halunnut tehdä itsestään numeroa. Hän teki vaimonsa Tertun kanssa esim. avustusmatkoja Neuvosto-Viroon jo ennen kuin Kekkonen piti Tallinnassa kuuluisan puheensa viron kielellä. Samoin myöhemmin, kun olot hieman vapautuivat Tallinnan matkailulle. Sitä ennen jo, kun maan pääkaupungin alueelta poistuminen oli tiukasti kielletty, he vierailivat avustamansa perheen luona Tallinnan ulkopuolella. Lahjoista kerran joulunaikaan palautettiin postissa jokin, jota ei Neuvosto-Virossa ollut myytävänä ja jota ei siis voinut Virossa olla muutenkaan saatavilla.

Vili oli aina valmis kuuntelemaan toisten huolia. Asiat pysyivät aina varmasti hänen takanaan, hän ei niistä kenellekään kertonut.

V-1942.

Sen vuoksi saattoi joskus tuntua, että Vili oli pidättyväinen ja sulkeutunut.

Vili seurasi lehdistä, radiosta ja televisiosta yhteiskunnallisia tapahtumia niin kotona kuin maailmallakin, häntä kiinnosti hallituspolitiikka ja varsinkin urheilu, mistä ulkoisena merkinä talon katolla oli myös taivaskanavien suurikokoinen lautasantenni. Hänellä oli olohuoneen seinän peittävä kirjahylly täynnä paksuja eepoksia, joista monet kertoivat Koivistosta ja luovutetusta Karjalasta. Hän osallistui taustahahmona useamminkin Koivistosta kertovan kirjan julkaisuutoimintaan.

Vili kuului ainakin Porvoon Osuuspankin ja Osuuskauppa Oslan hallintoelimiin sekä vuosikautia esimerkiksi Koivisto-Säätiön johtokuntaan. Sen mukaisesti hän osallistui vuosittain tietääkseni säännöllisesti Koivisto-juhlille, jolloin minäkin, ensin äidin, ja sittemmin myös vaimoni kanssa pääsimme hänen kyydillään käymään melkeinpä kaikilla koivistolaispaikkakunnilla ympäri etelä-Suomen. Niillä reissuilla silloin, kun matka suuntautui Turun puoleen, kävimme myös joka kerta entisellä evakkoseudullamme Särkisalossa - Hakkalassa ja Förbyssä.

Serkkumme Terho ”Tani” Lehtolan kanssa Vili kolusi koti-

pitäjämme Koiviston ja synnyin- saaremmme Koivusaaren joka kolkan monen monituiseen kertaan. Primorskissa viimeksi pidetyille juhlille hän ei lähtenyt. Olihan hän tuolloin jo joutunut pariinkin otteeseen onnettomuuteen kaaduttuaan liukkaalla pihamaalla ja kotonaankin. Yhdessä veljeni kanssa teimme kuitenkin vielä viime syksynäkin esimerkiksi neljän tunnin kiertomatkan Elimäelle, jossa pääosin elimme evakossa jatkosodan aikana ennen paluuta Koivistolle. Itselläni ei ole ajokorttia, joten veli sompaili ratissa. Hän oli saanut vielä yli kahdeksankymppisenä uusittua ajokorttinsakin.

Tiedän, että jos Vili istuisi nyt tätä muisteloani lukemassa, hän kehottaisi minua tiivistämään esitystäni, niin kuin hänellä oli tapana sadat kerrat tehdä luettuaan kirjoituksiani esimerkiksi Koiviston Viestistä. Minulla oli tapana puolustautua, kun hän moitti jotain runoani liian pitkäksi toteamalla, että Runebergin Maamme-laulussakin on 11 säkeistöä. Vaikka Vili ei ollut mikään musiikki-ihminen, kyllä hän vastaan panematta aina kesti minunkin laulun, varsinkin kun lauloin ”Karjalan kunnailla” tai ”Laps’olen köyhän, kauniin Karjalan”.

Onnitteluit` ja muistamissii`

Muista ystävääsi ilmoituksella.

JASMIN COOK on valmis-
tunut kasvatustieteiden
maisteriksi Oklahoman
yliopistosta toukokuussa
2015.

Jasminin äidinäiti oli Senja
Mäkinen os. Karvonen
Koiviston Kiiskilästä. Juhliva
perhe lähettää terveisiä
Koiviston kiiskiläläisille,
härkäläläisille ja Kurki-
sukuun kuuluville!

Helsingin medialukiosta
kirjoitti ylioppilaaksi
LOVIISA ALEKSANDRA
PARTANEN.

Loviisa on saanut
nimensä koivistolaisen
isomummonsä mukaan.
Mummi Kerttu Eskola
Koiviston Vatnuorin
Pullinniemestä.

Valkealan lukiosta kirjoitti
tänä keväänä ylioppilaaksi
OTTO IIITI.

Vanhemmat Anu ja Heikki
litti, iso-vanhemmat Irma
ja Pentti litti. Äijä Pentin
vanhemmat Lahja (os.
Kurki) ja Anton litti kotoisin
Koiviston Härkälän kylästä.
Ottoa lämpimästi onnitellen !!

MILI-MONA SALOKANNEL
valmistui Savonia AMK
Kuopion Muotoiluakatemi-
asta tekstiilisuunnittelun
linjalta.

Isoäiti Maili Salokannel
os. kaukiainen Koiviston
Penttilän kylästä.

Tääl` tapahtuu

Kutsu

Koiviston Kurkien Sukuseura ry:n sukukokous pidetään
lauantaina 11.7.2015 klo 11.00 Vanhamoision seuratalolla
Porvoossa, Kaarenkyläntie 112.

Ohjelmassa on varsinaisen sukukokouksen lisäksi ruokailu,
arpajaiset ja ohjelmallista yhdessä oloa.
Katso tarkemmin www.kurkiensukuseura.com.

Hyvä Jäsen, tuu siekii ko myö kaik joukol ootetaa taas Sinnuu!

Ilmoitathan tulostasi sihteerillemme Iris Laine puh. 040-758
6394 tai sähköpostilla iiris.laine@kouvola.fi

Sukuneuvosto

Pienoisveistosnäyttely Karjalatalolla Helsingissä

Kiitoksin palkittu -pienoisveistosnäyttely tuo ensimmäistä kertaa
esille kulttuurihistoriallisesti ja kuvataiteen kannalta merkittävän
kokonaisuuden.

Näyttely muodostuu evakkomatkan tehneistä karjalaisten
urheiluseurojen ja muiden yhdistysten kierto - ym. palkinnoista.
Pienoisveistoksia on esillä viitisenkymmentä ja suurin osa niistä
on urheilija-aiheisia. Näyttelyssä on mukana myös Jussi Mäntysen
leijonaveistos.

Pienoisveistokset kuuluvat seuraaville tahoille: Viipurin Nyrk-
keilijät, Viipurin Voimailijat, Viipurin Reipas, Kirvun Vilkas, Vii-
purin Lauluveikot, Wiipurin Soitannollinen Kerho ja Teollisuuden-
ja liikkeenharjoittain seura Pamaus.

Näyttely on avoinna:
1.–23.8.2015. Arkisin klo 13–19, la-su klo 13–18.

Karjalatalon Laatokka-salissa, Käpyläнкуja 1, 2. kerros, 00610 Hel-
sinki. Vapaa pääsy.

Näyttely on osa Karjalan Liiton 75-vuotisjuhlavuoden tapahtumia.
Näyttelyä on tukenut Karjalan Kulttuurirahasto.

Matka Koiviston Juhliin Paraisille 25-26.7

Järjestän kuljetuksen ja majoituksen Koiviston Juhlille.
Bussin ajoreitti: klo 6.30 Pornainen
klo 7.00 Porvoo, Rauhankatu
klo 7.20 Vanha Moisio
klo 7.40 Mäntsälän linja-autoasema
klo 8.00 Järvenpää
klo 10.30 Parainen
Majoitus hotelli Kivitaskussa Kaarinassa 2hh huoneissa

Matkan hinta 60.00€/henk
Sisältää kuljetuksen ja majoituksen aamiaisella. Maksu bussissa
Ilmoittautuminen
Tapani Teikari 040-8291824 tai tapani.teikari@ttmatkat.fi
kesäkuun loppuun mennessä, 44 ensimmäistä pääsee mukaan

Kutsu taidenäyttelyyn!

Kaikki koivistolaiset taiteilijat ja taiteenharrastajat ovat
tervetulleita asettamaan töitään näytteille Koivisto-juhlille
Paraisille 25. - 26.7. 2015

Jokainen näytteilleasettaja voi tuoda näyttelyyn 3 - 4 työtään.
Töiden tulee olla Paraisilla perjantaina 24.7. klo 16.

Näyttelyyn osallistumisen voi ilmoittaa Leena Airaksiselle
p. 050-548 1601 kesäkuun loppuun mennessä.

Lähetettävät työt postitetaan osoitteeseen:
Hanna Silfver Kalastajantie 7, 20760 Piispanristi

Taidetoimikunta

Rouskun sukuseuran kokous

Rouskun sukuseuran kokous Koivisto-juhlien yhteydessä
sunnuntaina 26.7.2015 klo 12.00.
Tervetuloa!

Koivistolaiset ylioppilaat

Koivisto-Säätiö lahjoittaa vuoden 2015 koivistolaista syntyperää
oleville ylioppilaille Koiviston Viestin vuosikerran sekä ”Koiviston
arkiälmää” kirjan.

Lehden ja kirjan postittamista varten tarvitsemme tiedot:
ylioppilaan nimi ja osoite, koulu, mistä päässyt ylioppilaaksi sekä
vanhempien tai isovanhempien nimet ja kotipaikka Koivistolla.

Huom! Ylioppilaalta on syytä kysyä, haluaako hän lahjan koska
kirja on painava (ja arvokas) ja että hänen pitää hakea se postista.

Tiedot postikortilla osoitteeseen:
Koivisto-Säätiö c/o Pertti Hoikkala
Linnankoskenkatu 15 C 10, 06100 Porvoo

p.s. Mikäli haluatte, että ylioppilaan tiedot julkaistaan
Koiviston Viestissä, ilmoittakaa siitä suoraan Koiviston Viestin
toimitukseen.

KOIVISTO-SÄÄTIÖ
Pertti Hoikkala

Vatnuorin kyläyhdistyksen vuosikokous 2015

Vuosikokous pidetään lauantaina 25.7.2015 Koivisti-juhlien
yhteydessä Paraisilla, Sarlnin koululla, Koulukatu 16, klo 12-15
välisenä aikana. Kokoustila ja kokouksen tarkempi alkamisaika
ilmoitetaan kokouspaikalla.
Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa!
Vatnuorin kyläyhdistyksen hallitus

Lasten ja nuorten kuvataidekilpailu

Koivisto-juhlilla Paraisilla 25. - 26.7. 2015

Sarjat: 1 – 6-vuotiaat, 7 – 11-vuotiaat ja 12 –17-vuotiaat
Aiheet ovat kaikille sarjoille samat.

Sirkus:

1. Sirkus
2. Tirehtööri ja kaverit
3. Temppuilua (maassa / ilmassa / eläinten kanssa)

Töiden tekotapa on vapaa. Ne voi toteuttaa myös kollaasina, jossa
on käytetty useampia materiaaleja: paperia, kangasta, pahveja,
kierrätysmateriaalia tms.
Kukin osallistuja voi lähettää kilpailuun 3 työtä.
Vain annettujen aiheiden mukaiset työt ovat mukana kilpailussa.
Töiden tulee olla Paraisilla perjantaina 24.7. kello 16 mennessä.

Jos töiden palautusta toivotaan postitse, mukaan tulee laittaa
osoitteella ja postimerkillä varustettu kirjekuori.

Postissa tulevat työt voi lähettää osoitteeseen:
Hanna Silfver Kalastajantie 7, 20760 Piispanristi

Voittajat palkitaan näyttelyjen avajaisissa lauantaina.
Taidetoimikunta

Saarenpään Hilskat ry

Kesäkokous Paraisilla la 25.7.2015 kyläkokousten jälkeen.

Tervetuloa, hallitus